

Bevaka barns rätt i dödsbo

Överförmyndarkansliet har tillsyn vid dödsboförvaltning bland annat då en dödsbodelägare är omyndig. Då träder bestämmelserna i föräldrabalkens 15 kapitel in om "Vård av rätt i dödsbo". Förmyndare är skyldig att se till att arvskifte och/eller bodelning upprättas så snart som möjligt.

Föräldrar är som regel vårdnadshavare och förmyndare för sitt barn. Förmyndare har rätt att företräda sitt barn och bevaka barnets rätt i dödsbo, under förutsättning att ingen av förmyndarna är dödsbodelägare.

Bouppteckning

Förmyndarna bevakar att bouppteckning förrättas inom tre månader efter dödsfallet och närvarar vid bouppteckningsförrättningen. Därefter ansvarar de för att bouppteckningen lämnas till Skatteverket för registrering inom en månad efter upprättandet.

Testamente

Om den avlidne efterlämnar testamente ska förmyndarna inte "godkänna" testamentet, utan endast bekräfta att de har tagit del av testamentet för den omyndiges räkning. Under de sex månader som därefter följer har förmyndarna möjlighet att klandra testamentet. Om förmyndarna inte har kunskap om huruvida testamentet ska klandras eller inte bör de vända sig till en oberoende jurist.

Arvsavstående

Det är inte tillåtet att avstå från arv eller testamente för den omyndiges räkning.

Redogörelse för skifteshinder

Ett arvskifte är ett dokument som visar hur tillgångarna ska fördelas mellan dödsbodelägarna efter att skulder har betalats. Om arvskifte inte kan ske inom den angivna tiden (sex månader) och inte heller avtal om samlevnad i oskiftat dödsbo har ingåtts, ska förmyndarna var sjätte månad tills det att boet har skiftats lämna en redogörelse till Överförmyndarkansliet om orsaken till att arvet inte har skiftats, detta kallas att lämna en "redogörelse för

skifteshinder". Sådan kan göras digitalt via: www.orebro.se/godman/etjanster. Om redogörelsen inte inkommer i rätt tid kan förmyndarna föreläggas att betala vite.

Ansökan om Överförmyndarnämndens samtycke till arvskifte

Samtycke krävs för vissa åtgärder som genomförs inom ramen för dödsboets förvaltning, exempelvis vid försäljning av en fastighet eller bostadsrätt som tillhör dödsboet. Förmyndarna ska då inkomma med handlingar till Överförmyndarkansliet enligt checklistan på sidan två.

Avtal om samlevnad i oskiftat dödsbo

Avtal får endast ingås med samtycke från Överförmyndarkansliet. Om samtycke ges ska förmyndarna före den 1 mars varje år redogöra för förvaltningen av dödsboet under föregående år. Detta ska göras varje år fram till dess att boet skiftas.

Arvskifte

Förmyndarna ska bevaka att arvskiftet upprättas inom sex månader från bouppteckningsdagen, samt delta i dödsboets förvaltning och utredning. Vid arvskiftet ska dödsboets samtliga tillgångar tas upp till det värde som gäller vid dagen för arvskiftet. För fastighet ska värderingsintyg från opartisk sakkunnig (ex. mäklare eller värderingsman) bifogas. Arvskiftet ska undertecknas av samtliga dödsbodelägare, även av omyndig som fyllt 16 år, samt av förmyndarna. Kom ihåg att därefter ansöka om överförmyndarnämndens samtycke till arvskiftet. Först efter att samtycke getts kan arvet fördelas.

Om den omyndige är ensam dödsbodelägare behöver inte arvskifte upprättas, dock ska en redovisningsräkning lämnas in och i de fall fastighetsförsäljning är aktuell

ska även en ansökan om överförmyndarnämndens samtycke till egendomens fördelning lämnas in, se tidigare avsnitt.

Redovisning

När Överförmyndarkansliet samtyckt till egendomens fördelning enligt arvskiftet ska förmyndarna bevaka att barnets kontanta del av arvet sätts in på ett bankkonto i den omyndiges namn och att lagfart söks för eventuell fastighet som tillskiftats den omyndige. Om tillgångarna överstiger ett prisbasbelopp ska barnets konto förses med överförmyndarspär. Därefter ska förmyndarna skicka in bevis till Överförmyndarkansliet om att den omyndiges andel i dödsboet har överförts till den omyndige, se checklista.

Ordlista

Anmodan = uppmaning

Anstånd = få förlängd tid

Arvsavstående = avstå från sin arvslott till förmån för sina legala arvingar

Arvskifte = privat avtal gällande uppdelning av arvet efter den avlidne

Arvslott = den del av arvet som en arvinge får enligt arvsordningen

Arvsordning = den ordning i vilken arvingarna äger rätt till den avlidnes kvarlåtenskap

Avyttra = göra sig av med, sälja

Bouppteckning = ett dokument som visar vilka tillgångar och skulder den avlidne hade på dödsdagen

Bröstarvinge = barn och barnbarn till den avlidne

Dödsbo = en organisation som förvaltar en avlidens persons tillgångar och skulder till dess att arvskiftet genomförts

Dödsbodelägare = de personer som tillsammans förvaltar och företräder den avlidnes egendom under dödsboets utredning

Kvarlåtenskap = egendom som tillhört den avlidne och som fördelas i arv

Laglott = halva arvslotten

Legat/legatarie = en person som enligt ett testamente tilldelats en viss egendom/belopp

Likvidavräkning = en slutlig ekonomisk avräkning mellan köpare och säljare av en fastighet

Redovisningsräkning = underlag som visar vad som har hänt från dödsdagen till skiftesdagen och att det genom dessa handlingar går att följa alla tillgångar respektive utgifter

Särkullbarn = bröstarvinge till den avlidne men inte till efterlevande make/maka.

Universell testamentstagare = den som genom testamente får en viss andel av eller hela kvarlåtenskapen, eller det som återstår när andra har fått sitt

Överförmyndarspärkat konto = Pengar kan inte tas ut från kontot utan samtycke från Överförmyndarkansliet

Checklista

- Närvara vid bouppteckning.
- Om arvet inte skiftas inom sex månader efter att bouppteckningen förrättades ska en skriftlig redogörelse för skifteshinder lämnas.
- Ansöka om överförmyndarnämndens samtycke till arvskiftets fördelning. Arvet får inte fördelas innan samtycke erhållits. Ansökningsblankett finns på adressen www.orebro.se/godman/etjanster. De handlingar som ska bifogas ansökan är:
 1. Kopia av den inregistrerade bouppteckningen (inkl. eventuellt testamente och andra bilagor).
 2. Bodelning samt arvskifte i original.
 3. Redovisningsräkning för dödsboets förvaltning från bouppteckningens dag fram till skiftesdagen.
 4. Godkännande av arvskifte från alla dödsbodelägare.
 5. Saldobevis från bank per dödsdagen och skiftesdagen.
 6. Värderingsutlåtande för boets eventuella fastighet, tomträtt och värdefullare lösöre. Om dödsboets fastighet eller bostadsrätt ska säljas innan skiftet ska först ansökan om samtycke från Överförmyndarkansliet sökas.
- Lämna handling till Överförmyndarkansliet som styrker att den omyndiges arv satts in på ett konto i dennes namn. Detta kan uppvisas genom exempelvis kontoutdrag, kopia av den omyndiges lagfartsbevis eller utdrag från den omyndiges värdepappersdepå som visar att aktier som tilldelats hen har registrerats på depån. Observera att om arvet överstiger ett prisbasbelopp ska barnets konto förses med överförmyndarspär och sådant bevis ska även lämnas till Överförmyndarkansliet. Banken hjälper er med detta.

Vid frågor är du välkommen att kontakta Överförmyndarkansliet. Du når oss via e-post: overformyndarkansliet@orebro.se eller genom Servicecenter, tel. 019-211000.